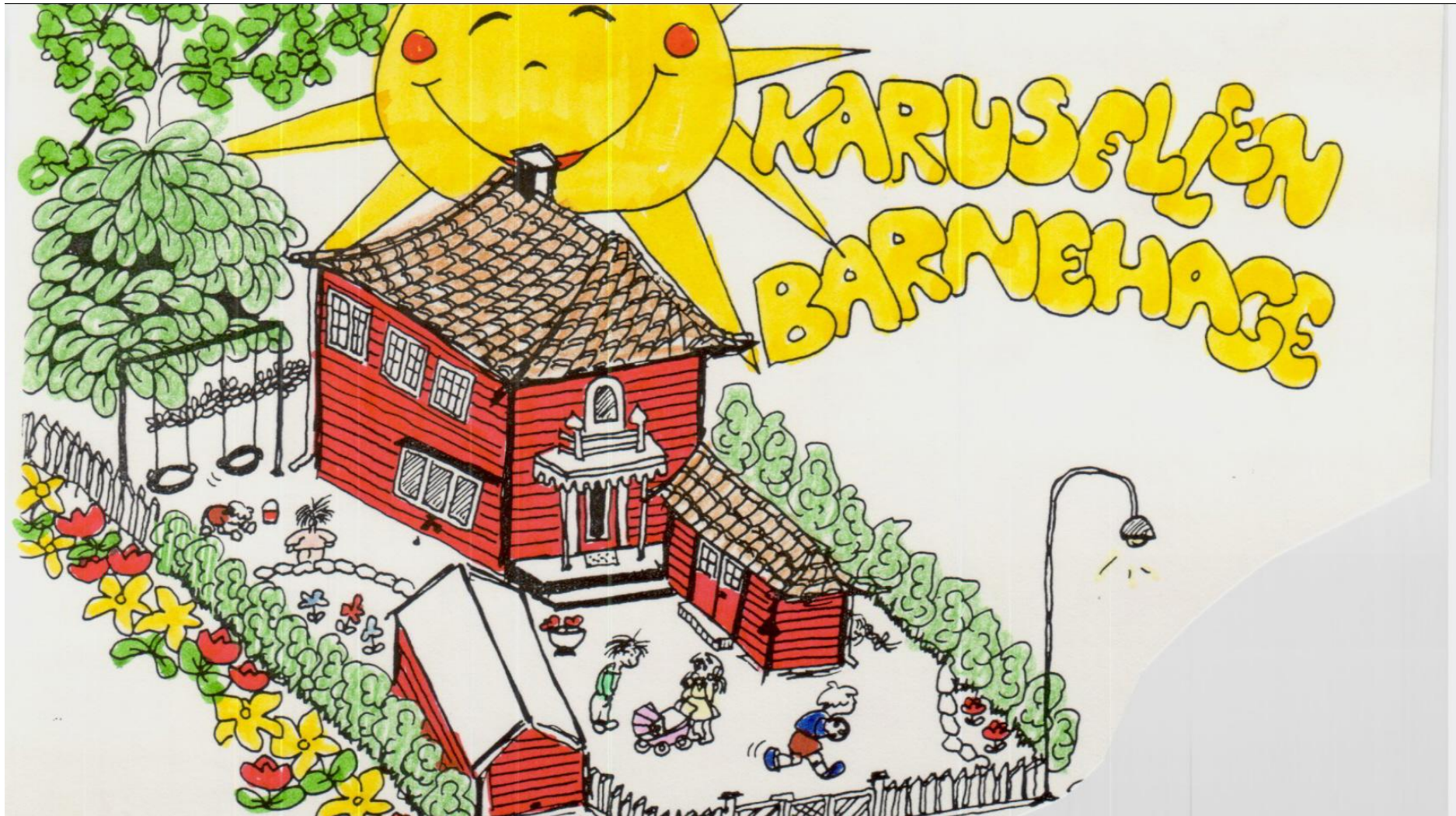

KARUSELLEN BARNEHAGE

ÅRSPLAN OG TEMA – 2017

GUL OG RØD GRUPPE (3 – 6 ÅR)

INNLEDNING.

Planen gir en oversikt over hvilke tema vi vil arbeide med i barnehagen dette året. Sammen med langtidsplanen (virksomhetsplanen 2015 – 2020)) er den et arbeidsdokument for personalet, en oversikt over barnehagens innhold for eier, samarbeidsutvalget og foreldre.

I årsplanen finner dere en oversikt over hvordan vi har tenkt å arbeide med nye tema, og hvordan vi bruker tidligere tema for at barna skal oppleve "en rød tråd" i det vi til en hver tid arbeider med. Årsplanen er utarbeidet i tråd med rammeplan for barnehager.

Barnegruppen er aldersblandet fra 1-6 år, og det kreves planlegging på flere nivå, slik at det enkelte barn får være medbestemmende og medvirkende ut fra sine egne forutsetninger og behov. Det er derfor utarbeidet to utgaver av årsplanen: en for gul og rød gruppe (3-6 år) og en for grønn gruppe (1 – 3 år). Barna får tilrettelagt aktiviteter i samsvar med alder og modning. Det betyr at vi arbeider med barna i grupper, og at barna til tider gjør forskjellige aktiviteter.

Årsplanen er et resultat av de kunnskaper personalgruppen har tilegnet seg om barna i karusellen barnehage.

Holdninger til barns lek og vårt syn på barn generelt berører fundamentale sider ved vårt pedagogiske grunnsyn. Vi vet at barna som er betrodd oss, er forskjellige og har ulike behov og forutsetninger. Vi bruker mye tid på å finne tiltak som sikrer at det enkelte barn trives og er i utvikling.

Vi legger vekt på å se og høre barn i lek og samvær med andre barn, og iverksetter ofte små prosjekter for at barn som trenger det skal få hjelp til en bedre situasjon i barnegruppen. Barnas "stemme" gir føringer i hverdagen og store og små får medvirke og medbestemme ut fra sine behov og forutsetninger.

Vi synes det er særlig viktig at små barn møter voksne som er følelsesmessig engasjerte, har kunnskaper, evner og vilje til å samspille og støtte barna på en anerkjennende måte, som fremmer trivsel, læring og positiv utvikling

Gjennom aktivitetene beskrevet i langtidsplanen (virksomhetsplan) og årsplanen, samt aktiviteter i dags- og ukerytmen, får barna arbeidet med alle fagområder omtalt i rammeplanen for barnehager i løpet av året.

Årsplanen er veiledende, da vi stiller oss åpen for barnas egne innspill og ideer, eller når vi ser det er behov for å ta opp andre tema. Det kan derfor være aktuelt å la nye aktiviteter og tema komme i tillegg til, eller i stedet for de oppsatte.

Ellers håper vi dere spør hvis det er noe dere lurer på. Hvordan eller hvorfor vi gjør de ulike tingene i barnehagen, osv. Vi vil prøve å hjelpe dere så godt vi kan. Denne årsplanen har egen kalender hvor dere selv kan fylle inn merkedager og aktiviteter det er viktig å huske.

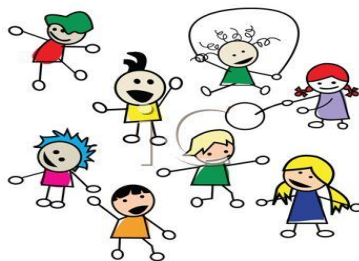
Hver måned vil dere i tillegg finne en utfyllende månedsplan i *Karusellnytt* (vårt månedsbrev)

På barnehagens oppslagstavle i garderoben vil månedsplanen og andre viktige opplysninger være tilgjengelig.

Vi håper den nye årsplanen vil være et godt hjelpemiddel for dere i hverdagen.

VI ØNSKER MED DETTE ET GODT SAMARBEID I TIDEN FREMOVER, OG AT BARN VIL FÅ EN FIN OG LÆRERIK TID I BARNEHAGEN.

Hilsen: Aasta, Anita, Gerd, Iris og Marit

PRESENTASJON AV BARNEHAGEN.

Karusellen barnehage holder hus i en trivelig rødmalt villa, som ble oppført av arkitekt Per Geelmuyden Grieg i 1932. Ute området vårt har en gammel og vakker Rododendron hage som gir fine klatre muligheter for de store barna, og er akkurat passe ulendt i terrenget til å gi våre yngste gode motoriske hverdags utfordringer. På utelekeplassen finnes et lekehus med stor sandkasse og gjerde rundt. Den fine rutsjebanen og klatrestativet vårt er også populært og mye brukt av barna. Barna foretar mange spennende reiser i vår fine "fiskebåt", og ser helt tydelig alle de farlige haiene som svømmer på lur like ved ☺ Barna kan også disse, eller boltre seg i lek med våre sykler og øvrige uteleker.

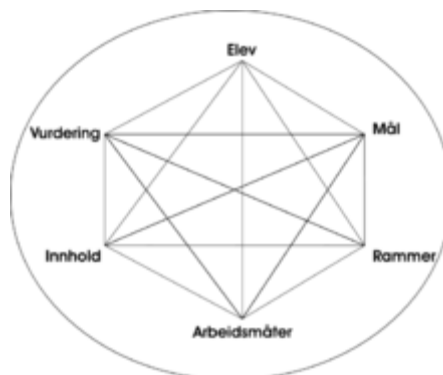
Karusellen barnehage ligger ved foten av keiserlige Ulriken. Skogsområdet rundt Montana er et populært og mye brukt tur område for barnehagen. Skogen byr på et godt utvalg av løvtrær og nåletrær, blomster og andre vekster, fugler, insekter og små gnagere, elvevann og bål plass. Dessuten er Montana en gullgrube for barnas uendelige fantasi☺. Områder rundt Svartediket er også lett tilgjengelig for oss. På våren og sommeren gir friluftsområdet en fin variasjon til turer og andre uteaktiviteter. Nærmiljøet vårt består av en fin blanding av eldre og nyere bolighus og bygg, og området har mye spennende historie for nysgjerrige små og store «forskerspiser».

I tillegg til å ha et flott, variert og utfordrende turområde, har vi mange nærliggende muligheter for kulturelle utflukter. Vi bruker kollektiv transport, eller tar beina fatt, og er ivrige brukere av byens museer, teater, konsert, bibliotek og annet avhengig av årets temavalg. Hvert år får de eldste barna skøyteopplæring i Bergenshallen fordelt over 6 uker fra midten av januar. Når vi får snø kan barna ta med ski eller akebrett til barnehagen, og vi er flittige brukere av akebakken på Montana. Når det ikke ligger snø på bakken, kan barna fritt ta med egne sykler til barnehagen.

De voksne i barnehagen legger stor vekt på å skape gode hverdager for barna der trygghet, felleskap, omsorg og det å bry seg om hverandre står sentralt. Vi vil være tydelige, nærværende voksne med både intellektuell og følelsesmessig tilstedeværelse for barna.

Karusellen skal være et godt og trygt sted å være for både små og store, og vi legger vekt på å gi barna gode naturopplevelser året rundt. Barna skal oppleve glede, og føle seg betydningsfulle og velkommen hos oss. Vi vil være med å skape gode barnsdomsminner ved å bry oss om hverandre, være en del av et felleskap preget av varme og kjærlighet, og få virke – og medvirke i et miljø preget av ressurstenkning og anerkjennende holdning. I dette arbeidet legges også sterke føringer hos den voksne for å forebygge og motvirke mobbing og utestenging mellom barn. Foreldre er viktige samarbeidspartnere for å skape «den gode barndom» for både egne og andres barn i barnehagen vår.

VERKTØY FORPLANLEGGING AV TEMA OG AKTIVITETER FOR BARN

Hvert år planlegger personalet i samarbeid med foreldre og barna, årets nye målsetninger og tema. Arbeidet foregår på planleggingsdager for personalet, i samarbeidsutvalget med foreldreprerentant, og ved å fange opp og ta med signaler og utsagn fra barna. Didaktisk relasjonstenkning er en modell for didaktisk planlegging, gjennomføring og evaluering av arbeidet med barna. Didaktisk relasjonstenkning fungerer som et begrepsapparat og gir en forståelsesramme som klargjør sammenhenger og skaper bevissthet rundt forskjellige elementer barnehagelæreren må ta hensyn til. I tillegg til å være et verktøy for systematisk gjennomgang av konkrete didaktiske situasjoner, som gjør barnehagelæreren mer sensitiv og selvkritisk, så fører det til at den som skal lære bort ansvarliggjøres. De didaktiske kategoriene i modellen omfatter: mål, innhold, deltakerforutsetninger, arbeidsmåter, rammefaktorer og vurdering.

Vår pedagogiske plattform, våre mål og arbeidsmåter er beskrevet i barnehagens virksomhetsplan. Årsplanen gir informasjon om årets mål, aktiviteter og temavalg som er "milepæler" på veien mot overordnede mål. Arbeidet vurderes opp mot barnas utbytte av aktivitetene på planleggingsdager av personalet, på foreldresamtaler, og av foreldre på årlige brukerundersøkelser i samarbeid med Bergen kommune.

SWOT ANALYSE FOR KARUSELLEN BARNEHAGE

OMVERDEN	EGEN ORGANISASJON
TRUSLER	FORBEDRINGSOMRÅDER
• Redusert økonomisk ramme • Førskolelærermangel • Mangel på interessenter • Stengte veier ved sykkel VM i Bergen fra 16 – 23.09.17	• Profilering av barnehagen • Vedlikeholde hjemmesiden • Foreldresamarbeid i FAU • Oppgradere innemiljøet • Oppgradere uteområdet • Forbedre sove – fasilitetene for de yngste barna • Redusere sykefraværet • Kompetanseheving / faglig oppdatering
MULIGHETER	STERKE SIDER
• Tilknytning til store nærliggende arbeidsplasser • Økt fokus på kvalitet • Tverrfaglig samarbeid med HIB • Fokus på samarbeid i forbindelse med overgang barnehage og skole • Miljøfyrtårn resertifiseres våren 2019 • Sterk foreldremedvirkning • Årlige brukerundersøkelser i samarbeid med Bergen kommune. • Modernisering og oppgradering av uteområdet. • Etablering av grøntområder og nyttevekster i hagen. • Innbygging av terrassen for «utesoving» i vogner. • Delta på deler av "folkefesten" ved sykkel VM i Bergen	• Godt arbeidsmiljø • Stabilt personale • Gode tur – og uteleksmuligheter som benyttes flittig • Barna gis store muligheter til medvirkning • Aktive og engasjerte voksne. • Omsorgsfulle voksne som er god på tilknytning og relasjonsbygging mellom voksne og barn, og mellom barna. • Variert mattilbud med fokus på mer sjømat i hverdagskosten (fiskesprell prosjekt) • Godt foreldresamarbeid • Engasjerte og interesserte eiere

MÅLSETNING

Barnehageloven og rammeplan for barnehagen gir klare føringer for det pedagogiske arbeidet i barnehagene. Formålsparagrafen fastsetter barnehagens samfunnsmandat og hvilket verdigrunnlag den skal bygge på. Barnehagens virksomhetsplan og årsplan gjenspeiler de formelle krav til barnehagen, samtidig som vi synliggjør våre egne satsningsområder og utviklingsområder for barna i karusellen barnehage over en 5 års periode og for innværende år.

”Barn er bare så kompetente som deres omgivelser tilbyr dem muligheten til å være” Pianta, 1999 s. 64). Læring og utvikling forutsettes av nærhet, fysisk kontakt og kjærlighet. Omsorg skal prege alle situasjoner i barnehagens indre liv hvor det stilles krav til personalets oppmerksomhet og åpenhet overfor det unike hos hvert enkelt barn. God omsorg måles på kvaliteten i relasjoner og tilknytning mellom voksne og barn, og barna i mellom. For oss er **omsorg – et ekte naturprodukt!!!**

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Både den non – verbale og den verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt muntlig språk. Det å få allsidige erfaringer er avgjørende for å forstå begreper. Også det å samtale om følelser, tanker og opplevelse, er nødvendig for å utvikle et godt språk. Viktige sider ved kulturoverføringen er knyttet til både skriftlige og muntlige fortellinger, dikt, rim, poesi, regler og sanger, og leken er en grunnleggende livs – og læringsform som barna kan uttrykke seg gjennom. Det er en utbredt oppfatning at lek er tilfeldig og læring skjer formelt. Ingen av delene er riktig. Barna lærer gjennom leken uten at de nødvendigvis er bevisst det de lærer. Gjennom leken oppøver barna ordforråd og utvider sin begrepsverden. Barna trener sine muskler og sanser og bruker sin tanke og sin fantasi. I leken er barnet fritt til å prøve ut alternativer, og det reflekterer over forhold i ”virkeligheten. Denne formen for lek er en av drivkreftene i utviklingen av språk og ”ren” matematikk.

Matematikken finnes inne i våre hoder i form av abstraksjon og systematisering. Papirbretting er dermed ikke matematikk med mindre en tar i bruk geometrisk innsikt til å finne ut hvordan en går frem for å brette en bestemt figur. I naturen kan vi finne et materielt grunnlag for å gi eksempler på matematiske begreper og strukturer. Det samme gjelder de erfaringer barna gjør seg gjennom lek. Erfaringer barna gjør seg gjennom leken er et verdifullt ”råmateriale”, men matematikk blir det først av det når barnet gjennom refleksjon og språk kan bruke erfaringene til å finne ut noe gjennom eget logisk resonnement.. I barnas verden er matematikken til stede som tankestrukturer og handlingsmønstre og språk knyttet til den konkrete virkeligheten.(Einar Jahr, 2001). Det er derfor viktig for oss å legge tilrette for å gi barna mange førstehåndserfaringer og gi barnas egen lek godt spillerom.

Vårt pedagogiske grunnsyn på barns læring er: Barn er ikke passive mottakere av kunnskap og forståelse, de er erobrere! Vår visjon er derfor ” Glade erobrende barn i lekende raust felleskap”!

Barnet erobrer selv gjennom lek, læring og gjennom sansing. Opplevelse bearbeides, blir til erfaringer og blir en del av barnas kunnskap. Læring er spontant og knyttet til ”her og nå”. Det skjer gjennom handling og i samspill med andre.

For å sikre barna en trygg og god sosial og faglig hverdag i barnehagen vil vi dessuten innføre og arbeide med et psykologisk førstehjelps program som nå også er utviklet for barnehagebarn. Opplegget introduserer grønne og røde tanker gjennom «**Grønne tanker- glade barn**» og har til hensikt å stimulere barns tanke– og følelsesbevissthet. Barns tanker er avgjørende for barnets følelser, handlinger og utvikling. Barn kan øve på å bli en god venn for seg selv, en venn som støtter og trøster når livet er vanskelig, og gleder seg når mye går bra. De kan øve på å tenke om seg selv og andre med vennlighet og respekt. Det man lærer når man er liten, danner fundamentet for trivsel, læring og helse. Å utvikle omsorg for seg selv og andre, gjør gode dager bedre og vanskelige dager litt lettere å takle.

Det er et mål at alle aktiviteter i denne årsplanen skal inspirere til lek og utvikling ved at **forskning og erobring** gis utfordringer på mange ulike måter både faglig og sosialt. Sosialiseringssprosessene som barna gjennomgår i lek berører vesentlige sider ved barnekulturen. Barnehagens kultur og tradisjoner skal sammen med nye tema sikre at barna får rikelig tilgang på opplevelse som gir dem et allsidig lærings – og utviklingsmiljø.

Med bakgrunn i vår kunnskap om barnegruppen har vi utarbeidet en årsplan som gjenspeiler behov og interesser innenfor fagområdene; Nærmiljø og samfunn, kommunikasjon, språk og tekst, kropp, bevegelse og helse, natur, miljø og teknikk og antall, rom og form, kunst, kultur og kreativitet og etikk, religion og filosofi og. Vi har valgt å tilnærme oss tema med en arbeidsform vi kaller: **”Barn som forskere”**.

Karusellen barnehage ble Miljøfyrtårn sertifisert i 2010, 2013 og i 2016. Sammen med barna skal vi bla fortsette det gode arbeidet med kildesortering og gjenbruk. **Karusellen barnehage** ble i 2011 **”fiskesprell barnehage”**. Vi viderefører gode vaner, og har som mål å opprettholde omfanget av sjømatprodukter til barnas måltider. Gjennom året skal vi også etablere flere bed og planteområder i hagen vår til både prydbusker og nyttevekster.

Arbeidet med de ulike fagområdene i rammeplanen vil ha en tilnærming gjennom vårt hovedfokus: **”Barn som forskere”** hvor det er et mål å videreutvikle barnas naturlige undring og nysgjerrighet. Vi vil legge til rette for at barna skal få møte **Natur, miljø og teknikk, kropp, bevegelse og helse, språk, musikk og realfag** på en undrende og utforskende måte. Tema innenfor de nevnte fagområdene er **kroppen vår og verdensrommet**. Vi begynner året med å gå på skøyter og ha fokus på kroppen og dens oppbygging. Vi har samtaler om årstider og hvorfor vi har dem. Vi skal videre utforske verdensrommet og studere mer av kroppen vår. Arbeidsformen er **forskningsaktiviteter** som gir økt kunnskap og forståelse for tema.

Fagområdene i rammeplanen, Nærmiljø og samfunn, kropp, bevegelse og helse, kunst, kultur og kreativitet, natur, miljø og teknikk, etikk, religion og filosofi, og antall, rom og form, blir naturlig ivaretatt gjennom tema og de valgte aktivitetenes tverrfaglighet, samt barnehagens faste formelle læringssituasjoner. Årsplanen preges også av at vi tar godt vare på høytider og gode tradisjoner i barnehagen vår. Barnets utbytte av aktivitetene vurderes hver måned opp mot innhold, våre arbeidsmåter og våre mål.

JANUAR

INNHold: Årstid Vinter
Tema: Skøyter,
Vinteraktiviteter

Kroppen vår:

En av barnehagens gode tradisjoner er å ta med de eldste barna (gul gruppe) på skøyter i Bergenshallen
Gang på skøyter; "gå som en pingvin", T-posisjon med bøyd knær, plogbrems
Er vi heldig får vi oppleve vinteraktiviteter som ake, gå på ski, bygge snøborg og snølykt.
Montana: Dagsturer og vinteraktiviteter og ake dersom snø.
Benbygning, muskler og bevegelse.

Sanger: «Januarsangen»,
«De beina» og «knappefabrikk»

Bøker: «Kroppen», Trond V. Torgersen
Begrepslæring: skjelett, ledd, knokler
Kunst: Lage skjelett - sprellemenn

ARBEIDSMÅTER:

Skøyter: De eldste barna (gul gruppe) vil få reise med to av de ansatte i barnehagen til Bergenshallen for å gå på skøyter.

Vi begynner hver treningsperiode med å la barna bevege seg fritt omkring og varme opp.

For nybegynnerne starter vi med å lære dem "å gå som en pingvin", slik at de lærer å bevege seg fremover. Deretter fortsetter vi med T-posisjon med føttene i rett vinkel til hverandre. Vi lærer barna å bøye begge knærne og skyve fra med hele den bakerste skøyten og at de løper med bøyd knær. Barna får lære plogbremsing. Da skal helen presses utover, og knærne bøyes. De tekniske ferdighetene trenes inn i form av lek. Vi leker ulike fange leker, parvise løp framover og herme gåsa, for å nevne noe. Det finnes 2 «pingviner» i skøytehallen som kan benyttes som støtte for nybegynnerne i starten.

Når barna går på skøyter stimuleres muskler, balansen og koordinasjonen. Særlig vil muskler i fot og legger aktiveres og noen barn vil ha behov for massasje på føttene sine etter en skøyteøkt. (en oppfordring til foreldre ☺)

Kroppen vår: Beinbygning, muskler og bevegelse; Vi tar utgangspunkt i boken om kroppen av Trond V. Torgersen. Vi ser også i andre bøker og plansjer med gode bilder hvor vi kan lære om hvordan vi ser ut inni kroppen vår. Vi gjør forskjellige øvelser med barna for å se hvordan skjelettet virker. Vi kjenner på kroppen vår om vi kan skjenne skjelettet. Vi kjenner at knoklene ikke er like, men har ulik form. Knoklene i beina er lange og rette, mens kraniet, eller hodeskallen, har en rund form. Ribbebeina er buet og danner en slags kasse rundt brystet. Barna prøver å telle ribbebeina, har vi like mange?

Fingrer, hender og armer kan vi gjøre masse forskjellig med. Vi gjør ulike bevegelser når vi tegner eller maler, kler på oss eller gjør annet arbeid. Vi vil fokusere på hvordan barna bruker kroppen sin når vi er ute på tur og når vi er på skøyter. Vi prøver ut og snakker om hvordan skjelettet, leddene og musklene våres virker når vi beveger oss. Vi lager skjelett- sprellemann med utgangspunkt i de ulike delene av skjelettet.

Årstider: Grunnen til at årstidene veksler, er jordaksens helning. Samtidig med at Jorden beveger seg rundt Solen, roterer den også om seg selv rundt en akse som heller cirka 23,5°. På grunn av helningen veksler den nordlige og den sørlige halvkulen om å peke mot Solen i løpet av Jordens omløp rundt solen, og det opplever vi som årstider.

Når Jorden befinner seg i den delen av banen der den nordlige halvkulen peker mot Solen, får vi mer sollys i løpet av døgnet her oppe i nord. Den ekstra solenergien varmer opp jorden og luften, og det blir vår og sommer. Et halvt år senere er Jorden på den andre siden av Solen, og nå er det den sørlige halvkulen som peker mot Solen, mens den nordlige ligger i skygge. Derfor blir det vår og sommer blant annet i Australia og Sør-Amerika mens vi har høst og vinter i nord. Vi er ute med barna og observerer hva vinteren har å by på. Hvis vi er heldig og får mange minusgrader, lager vi is- lykter av ballonger og vann, ute i barnehagen.

Vinteraktiviteter: I perioden hvor «turdagene» våre brukes til skøyteopplæring, vil vi mer spontant gjennomføre dagsturer til Montana på andre ukedager. Dersom vi får snø vil vi prioritere aking på Montana og andre vinteraktiviteter i barnehagen.

MÅL:

Skøyter: Det å gå på skøyter, uten å fokusere på prestasjonene til barnet, er en kilde til å la barnet oppleve mestring av egen kropp. Dessuten er det kjempegøy!!!

Kroppen vår. Beinbygning, muskler og bevegelse: Barna får lære om egen kropp og om skjelettets betydning. Vårt mål er å gjøre barna fortrolig med egen kropp, og lære noe om dens funksjon. Det er et mål at barna bedre skal forstå egne muligheter og begrensninger for bevegelse og aktivitet.

Årstider: Bevisstgjøre barna på de ulike årstidene og hvorfor vi har årstider. Barna får erfare årstiden vinter ved å være ute og kjenne på at det er kaldt ute og at vi trenger varme klær for å beskytte kroppen vår mot kulden. Våren og sommeren trenger vi ikke så mye klær fordi det er varmere.

JANUAR							
UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
52							1
1	2 	3	4	5	6	7	8
2	9	10	11	12 	13	14	15
3	16	17	18	19 	20	21	22
4	23 <i>Gul gr. Gang på skøyter i Begenshallen</i>	24	25	26	27 	28	29
5	30 <i>Gul gr. Gang på skøyter i Begenshallen</i>	31					

FEBRUAR

Innhold:

Tema: kroppen vår:

Verdensrommet, Stjernetegn på himmelen:

Fortsette temaarbeid som forrige måned.

Dyrekretsen, greske og nordsamisk

sanger: « Februarsangen»

”De beina”

«karnevalsangen», «karusellsamba

”Boller opp og boller ned”

NB!

Planleggingsdag:03.02 barnehagen holder stengt.

Karneval og karnevals kafé 23.02 kl. 15.00-16.00

16.02 Gul og rød gr. Barnas Hus-Teatergarderoben kl. 10.15- 11.45

ARBEIDSMÅTER:

Beinbygning, muskler og bevegelse: Skjelettet og musklene fungerer som et stativ som kroppen vår henger på. For å kunne se skjelettet vårt inni kroppen vår trenger vi et røntgenapparat. Vi lager skjelett-dyr, fingrer eller mennesker ved hjelp av sugerør og pinner, tape og playdo-deig. Vi lager playdo deigen selv slik: 10dl hvetemel, 4dl salt, 4ss sitronsyre, 5ss matolje, 10dl varmt vann, 1 flaske konditorfarge.(nok til 20 barn).

Verdensrommet, Stjernetegn: Alle stjerner ligger langt utenfor vårt solsystem. Hvis vi krympet ned universet til Solen vil den bli like stor som en appelsin og Jorden ville blitt på størrelse med et knappenålshode 15 meter fra Sola. Hvis vi så plasserte Solen og Jorden i Oslo, ville den nærmeste stjernen (utenom Solen) ligge i Egypt!. Det er også viktig å være klar at stjernene i et stjernebilde bare har det til felles at de ligger i samme retning sett fra Jorden, mens de i virkeligheten kan være utrolig langt fra hverandre. Det er veldig sjelden at to stjerner i et stjernebilde ligger nær hverandre i virkeligheten. Det er god plass i universet. Vi blir kjent med noen stjernebilder som Orion, Lille og Storebjørn med Karlsvogna Vi ser på og sammenligner det nordsamiske stjernekartet med dyrekretsen, (det greske) og ser etter likheter og ulikheter. I den samiske tradisjonen er stjernehimmelen en kosmisk jaktscene. I mørketiden og med et liv i nær kontakt med naturen, har samene fått et bevisst forhold til stjernehimmelen. Samene har levd av reinsdyr og jakt, og samenes stjernebilder gjenspeiler dette. Vi finner igjen reinen, jegere og jaktredskaper blant stjernene på himmelen. Alle stjernebilder er funnet på og det er like mange mulige mønstre på nattehimmelen som det er stjerner. Stjernetegn, som vi kan se er ofte av dyr eller mennesker. Men det kunne like godt ha vært alt mulig. Vi lager vår egen kikkert med stjernebilde, av doruller som vi pynter med egne tegninger og pynt. Vi fester i enden aluminiumsfolie der barna teger/ lager sitt eget stjernebilde.

Markere samefolkets dag: Vi markerer dagen i felles samlingsstund, hvor vi forteller om samefolket og litt om deres historie og levesett. Vi viser bilder av ”samiske klestradisjoner”, lavvo og reinsdyr. Vi lager det samiske flagget, og lager samisk festmat; Bidos fra Karasjok, til lunsj. Dette er samisk festmat som tradisjonelt serveres på samenes dag. (Oppskrift; 4 porsjoner: 500 gr reinkjøtt av bog eller steik og 1- 2 kraftbein, 1,5 l vann, 2 ts salt, 1 ss. Hvetemel utrørt i kaldt vann, 2 stk gulrøtter i skiver, 3 store poteter i terninger, brunng: 2 ss meierismør, 8 ss hvetemel. Kjøttet skjæres i små biter og kokes med kraftbein i vannet. Melet røres ut i litt kaldt vann og helles over kjøttet. Kokes i 20 min. Gulrøtter og poteter tilsettes og kokes videre i 10 min. Smøret smeltes og melet brunng. Brunngingen has i bidosgryten og kokes sammen i 15 min. Serveres med flatbrød. ”Leage buorre”!!!)

Karneval/ fastelavn Vi lager svarte papirkatter som vi pynter barnehagen med til karnevalskafe, Vi lager en papirsekk som vi skal bruke til ”å slå katten ut av sekken”. Barna får lage forskjellige instrumenter av gjenbruksmateriale som plastflasker, blikkbokser med mer. Vi fyller den tomme emballasjen med erter, ris, sand eller annet.

Karnevalskafe: Barna møter i barnehagen utkledd. På formiddagen har vi ”vis og fortell samling” hvor barna presenterer seg selv med å fortelle om hva de er utkledd som og vise hva de kan gjøre i kraft av rollen. Litt ”klovnerier” og fremvisning av sketsjen ”Fruen og tjenestepiken, Emma”, blir det også. (fremføres av personalet ;-))

På kafeen blir det blir sangunderholdning fra barna og samba og rytmer fra egenproduserte instrumenter. De eldste barna selger hjemmebakst og drikke fra kafeen vår. Vi avslutter med å ”slå katten ut av sekken”.

Mål:

Markere samenes dag: I rammeplanen for barnehager heter det i fagområdet ”Nærmiljø og samfunn” at barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med at samene er Norges urbefolkning og får kjennskap til samiske fortellinger, sagn og andre deler av samisk kultur og hverdagsliv.

Karneval: betyr ”slutten på kjøtt” og markerer inngangen til fasten. Tradisjonen er en kilde til lek og kunnskap om vår historie, vår kultur, myter, tro og overtro

Kroppen vår. Beinbygning muskler og bevegelse: Barna får lære om egen kropp og om skjelettets betydning.(vi vil ikke kunne stå oppreist viss vi ikke hadde hatt skjelett)Barna lærer og om, at musklene er festet med sener til skjelettet, noe som gjør at vi kan bevege oss.

Verdensrommet, Stjernetegn: Barna får gjenkjenne og utpeke noen stjernebilder, og gjengi og samtale om myter og sagn knyttet til stjernehimmelen. Barna får også kjennskap til stjernebilder i den samiske stjernehimmelen.

FEBRUAR

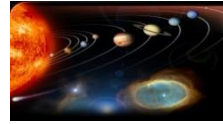
UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
5			1	2	3 Planleggingsdag Barnehagen stengt. Arbeide med aktiviteter i årsplan, og arbeidsdeling. Tema: støy – forebyggende tiltak	4	5
6	6 Samefolkets dag. Gul gr. Gang på skøyter i Begenshallen	7 Haukeland skole "samarbeidsmøte" overgang bhg – skole kl.09.11.00 (Aasta og Marit)	8	9	10 Bidos til fredagslunsj	11	12 morsdag
7	13 Gul gr. Gang på skøyter i Begenshallen	14 Valentines dag 	15 Foreldremøte fra kl. 19.00	16 Gul og rød gr. Barnas Hus-Teatergarderoben kl. 10.15- 11.45	17	18	19
8	20 Gul gr. Gang på skøyter i Begenshallen	21	22	23 Karneval og karnevals kafé kl. 15.00- 16.00. Foreldre m/familie er hjertelig velkommen	24	25	26 fastelavn
9	27 Gul gr. Gang på skøyter i Begenshallen (Siste gang) Skolens vinterferie	28					

MARS

INNHold:

Tema: kroppen vår,
Verdensrommet, solsystemet vårt

Vekst
Solen og de 8 planetene

Økologisk kjøkkenhage

Gjøre klar "mini vekselbruk" i 4 plantekasser. Så frø inne

Sanger: «Tommelfinger, hvor er du?»
«Hode, skulder kne og tå»
«Blinke, blinke stjernelill»
«Mars sangen»

Dikt: Mauren av Inger Hagerup

NB: 02.03 Gul og rød gr. Barnas Hus: "Ordfabrikken" kl.11.30

17.03 Gul og rød gr. Barnas hus: "Ornette" for ungene kl.10.00

27.03 Gul og rød gr. Barnas Hus: "Med'n Alf i eventyrskauen" kl.11.30

ARBEIDSMÅTER:

Kroppen vår. Vekst: Barn vokser og utvikler seg utrolig raskt det første leveåret Barn endrer seg, lærer og utvikler seg på mange måter etter hvert som de vokser. De blir større og ser eldre ut og lærer å ta vare på seg selv, å lese og skive og andre nye ting som å sykle. Barn lærer mye gjennom lek, men også ved å se på og kopiere andre mennesker og høre nøyte etter hva de sier. Vi måler hvor høy barna er, og markerer på egen måleplakat. Vi utforsker ulike måleredskaper som, målbånd, en fot (voksen / barnefot) en armlengde en leke osv. vi studerer og drøfter likheter og ulikheter ved å sammenlikne lengden på armer og bein med hverandre. Vi tegner barna i full størrelse på papir. Barna tegner hår, øyne, ører osv. Og fargelegger slik de ser seg selv. Vi henger barna opp rundt omkring i barnehagen etter alder.

Verdensrommet, Solsystemet vårt. Solen og de 8 planetene: Solsystemet vårt er hjemstedet til åtte planeter. Disse er de største objektene som går i bane omkring Solen. I økende avstand er disse Merkur, Venus, jorden, mars, Jupiter, Saturn, Uranus og Neptun. Solen er vår nærmeste stjerne. Det tar et år for jorden å gå rundt solen. Vi snakker om og finner ut fakta gjennom bøker og annen litteratur, om planetene og solen sammen med barna. **Vi lager vårt eget solsystem** av vattkuler i ulik størrelse, skoese, maling, grillpinner/blomsterpinner til å holde planetene på mens du maler, knappenåler og sytråd til å feste planetene i esken. **Vi lager et solur:** Vi trenger et trestykke, en blomsterpinne som er festet til trestykket i 45 grader, teip et ark der det står ulike klokkeslett på trestykket. Plasser soluret slik at pinnen peker rett mot nord. Marker hvor skyggen står ved forskjellige klokkeslett.

Økologisk kjøkkenhage: mars / april er tiden inne for å så frø. Vi sår først inne; tomater, squash, gulrot, jordbær, basilikum, persille med mer. Vi gjør klar vårt "mini vekselbruk" som består av 4 plante kasser fylt med lecastein i bunnen, og god matjord.. Plantene settes ut i kassene i april / mai etter temperaturen.

Kompostering: Kompostbingen tømmes og gjøres klar for videre kompostering av matavfall. Barna er med etter tur og tar ansvar for å tømme matavfallet i den, og strø med kompoststrø. Jorden vi produserer i løpet av året skal benyttes til jord forbedrer til neste års planting i "mini – vekselbruket".

MÅL:

Kroppen vår. Vekst: Barna er opptatt av at de vokser, og det å sammenligne vekst og alder bidrar til økt forståelse for matematiske sammenhenger i forbindelse med vekst. Barna lærer seg begreper som lengst, minst, yngst, eldst med mer.

Verdensrommet, Solsystemet vårt. Solen og de 8 planetene: Barna får lære om hvordan planeten ser ut og hva de heter. Vi får også vite at solen er vår nærmeste stjerne og kjennskap til solens egenskaper. Vi får innblikk i størrelsesforholdet mellom planetene. Barna får erfaring med klokken og begrepet tid, på en annerledes måte å lære om klokken på.

Økologisk kjøkkenhage og kompostering: Gjennom kildesortering og produksjon av egen matjord og kjøkkenhage, får barna ytterligere innsikt i økologi og naturens fine samspill – som vi selv er en del av. Barnehagen arbeider målrettet for å ivareta vårt gode miljøfokus, og som kvalifiserer oss til Miljøfyrtårn sertifikat. Det er et mål å lære barna gode vaner ved å gjøre kildesortering like naturlig som ethvert annet daglig gjøremål. Barna får lære om prinsippene ved økologisk dyrking av et utvalgt grønnsaker, urter og bær.

Så frø: Å så frø og drive frem til planter med frukt, gir barna ytterligere erfaringer og kunnskap om vekst. Å så nytteplanter er også en av barnehagens tradisjoner, og inngår i barnehagens fokus på kosthold.

MARS

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
9			1	2 Gul og rød gr. Barnas Kultur hus – "Ordfabrikken" kl.11.30	3	4	5
10	6	7	8	9	10	11	12
11	13 Barnas Kulturhus "Lille Larven Aldri mett" kl. 10.00 for grønn gruppe. Dra kl. 09.15	14	15	16	17 Gul og rød gr. Barnas kulturhus—"Ornette" for ungene kl.10.00	18	19
12	20 Vårjevndøgn	21 Offisielt vårjevndøgn	22	23	24	25	26 Sommertid starter
13	27 Gul og rød gr. Barnas kulturhus: " Med'n Alf i eventyrskauen" kl.11.30	28	29	30	31		

APRIL

Sanger; «April sangen»

PÅSKESANGER: En liten kylling i egget lå,
Dine hender er fulle av blomster
Fotbad: omsorg og omtanke.

INNHold:
Kroppen vår.
Verdensrommet, Solsystemet vårt.
Høytid:

Fordøyelsen og vekst
Solen og de 8 planetene
Påske

NB! Påske kafe torsdag 06.april kl. 15.00-16.00

ARBEIDSMÅTER:

Kroppen vår. Fordøyelsen, vekst: Vi bruker bøker og internett med barna for å bli bedre kjent med fordøyelsessystemet. Fordøyelsessystemet er en slangeformet kanal som fordøyer mat. Fordøyelsessystemet starter i munnhulen og slutter i endetarmsåpningen. Mat er kroppens brensel. Kroppen bryter ned maten gjennom fordøyelsen og frigjør den næringen kroppen trenger. Kroppen består av flere millioner ørsmå celler. De trenger energi fra fordøyd mat for at kroppen skal vokse eller for å erstatte gamle celler. Noe mat skaffer materiale til å styrke visse kroppsdelar, for eksempel musklene. Barna har allerede noen kunnskaper om temaet slik som at maten blir til bæsje og at de må på do og tisse etter at de har drukket mye vann. Vi vil jobbe med temaet ut fra de kunnskaper som barna har fra før, og finne svar på spørsmål som hvorfor trenger vi mat og drikke? Hvor blir det av maten? Og hva slags mat trenger vi for å holde oss friske? Hvilken mat trenger vi når vi vokser? Vi ser og på hva et sunt kosthold er. Sunt kosthold består av ulike matvarer fordi variert kost inneholder forskjellige ting som kroppen trenger. Karbohydrater, proteiner og fett er avgjørende for at du skal vokse, og de gir deg også energi. De kalles næringsstoffer. Vitaminer, mineraler og vann er også viktige fordi de hjelper kroppen til å fungere skikkelig. Vi snakker sammen og finner ut i lag med barna hva som er «ja mat» og hva som er «nei mat».

Verdensrommet; Solsystemet vårt. Solen og de 8 planetene: Solen; hvordan solen går over himmelen i løpet av dagen. Hvorfor vi får dag og natt. Vi lager et fruktfat der vi viser størrelsesforholdet mellom planetene ved å la forskjellige typer frukt representere planetene. De minste planetene Merkur og Mars (Pluto) kan være representert som pepperkorn. Venus og Jorden kan være erter, Uranus og Neptun Plommer, Saturn en appelsin, og Jupiter en stor grapefrukt.

Påskeforberedelser og symbolikk: Vi lærer om hvorfor vi feirer påske og lager påskepynt hvor vi finner tema i symbolikken "det nye liv", som egget, haren, lammet, spirende planter. Vi leser Påkeboken som handler om Jens som er på fjelltur. Han får lære om de ulike høytidsdagene i påsken av sin farmor
Fotbad: Historien forteller om Jesus som vasket føttene til sine venner (disipler). Barna tar fotbad – vasker vennen sine føtter – vi legger vekt på omsorg og omtanke for hverandre.

Påskekafe: Foreldre m/fam. er hjertelig velkommen til påskekafe hvor det serveres koldtbord med "gul mat", og underholdning fra barna Vi avslutter med påske skattejakt.

Minivekselbruk: Vi gjør klar våre 4 plantekasser mini – vekselbruk), og blander inn kompostjord i plantejorden.

MÅL:

Kroppen vår. Fordøyelsen og vekst: Kunnskap om fordøyelsessystemet gir barna økt forståelse for hvorfor vi trenger mat for å leve. Barna får vite hvorfor vi trenger et sunt og variert kosthold, for å vokse og holde seg sunn og frisk.

Verdensrommet, Solsystemet vårt. Solen og de 8 planetene: Barna får vite hvorfor vi har dag og natt og solens bane over himmelen. Barna får også en større forståelse av størrelsesforholdet mellom planetene. Her får vi og øvet oss på begrepene større og størst, mindre og minst.

Påsken: I likhet med julen er påsken en viktig høytid for oss, og den er knyttet opp mot en rekke tradisjoner og forventninger. Påsken symboliserer det nye livet, og vi legger vekt på aktiviteter hvor omsorg og omtanke for hverandre fremheves. Vi skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon.

Mini vekselbruk: Lære barna om økologisk «matauk». Barna lærer om økologisk balanse mellom jordorganismer, planter, insekter, dyr og menneske, og får dermed innsikt i økologi.

APRIL							
UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
13						1	2
14	3	4	5	6 Påskekafe kl. 15.00- 16.00. Foreldre m/familie er hjertelig velkommen	7	8	9 Palmesøndag
15	10 Skolens påskeferie	11	12 Onsdag før Skjærtorsdag holder bhg stengt	13 Skjærtorsdag.	14 Langfredag.	15	16 1. Påskedag
16	17 2.påskedag.	18	19	20	21	22	23
17	24	25	26	27 Gul og rød gr. Barnas Kulturhus: "Litteraturfest" kl.10- 12.30	28	29	30

MAI

INNHold:
Kroppen vår:
Verdensrommet:
Nasjonaldagen vår 17.mai

Sansene.
Å bo i verdensrommet

NB! PLANLEGGINGSDAG FREDAG 26. MAI. BARNEHAGEN STENGT.
17 -MAI" KAFE TORSDAG 11. MAI KL. 15.00 – 16.00

ARBEIDSMÅTE:

Kroppen vår, sansene: Vi har samtaler om et utvalg av sansene våre; hørsel, syn, lukt, smak, balanse og følelsesansen. Vi har ulike aktiviteter som setter sansene våre på prøve. Vi har sansemotoriske oppgaver, der vi smaker salt, søtt og surt. Er smaken den samme når vi tar bort en sans? (eks. synssansen) vi spiller lyd lotto og har flere ulike sansemotoriske oppgaver, som kims lek, sansemotorisk stasjonsprogram. **Forsøk;** Vi går inn i et rom og ser oss selv i et speil og ser hvordan vi ser ut. Vi slukker lyset og ser i speilet igjen og ser om vi ser det samme. Har vi den samme fargen på huden? Vi lager hinderløyper ute på tur og inne i barnehagen.

Verdensrommet, Å bo i verdensrommet: Å bo i verdensrommet er ganske annerledes enn å bo på jorden. Det er ikke bare det at man er vektløs som gjør det rart. Det er mange andre ting vi tar for gitt her på jorden som mangler eller er annerledes på romstasjonen. For eksempel hvordan sover man i verdensrommet? Fordi romstasjonen har 16 solnedganger og 16 soloppganger i løpet av et vanlig døgn på jorden, så er det jammen meg ikke lett å vite når det er natt og når man skal sove. Derfor følger de som bor på romstasjonen en klokke som bestemmer når det er natt og når det er dag. Vi leser i bøker og ser på internett om hvordan det er å bo i verdensrommet. Vi finner ut hvordan astronauter spiser, går på do og vasker seg. Og hva skjer vis astronauter blir syke ute i rommet, hva gjør de da? **Vi lager romskip av gjenbruksmateriale;** her får barna være med på å bestemme design på romskipet, vi lager en arbeidstegning og finner de materialer vi trenger for å lage et romskip. Vi filosoferer over hvordan det må være å bo i verdensrommet. Bruker astronautene alle sansene sine når de er i rommet? **Forsøk: Vi lager ballong-rakett;** vi trenger en lang snor, sugerør, limbånd og ballonger med ulike former. Vi fyller ballonger med mer eller mindre luft og forandrer sugerørets størrelse ved å dele det i halvparten eller i fjerdedeler. Vi ser nå hvordan farten og avstanden ballongen tilbakelegger varierer.

Nasjonaldag og 17. mai kafe: Vi leser boken "Hurra" som forteller om hvorfor vi feirer 17.mai. Vi lærer nasjonalsanger og lager pynt. På kafeen inviteres dere til kjøp av kaffe og kaker, det blir underholdning og 17-mai leker som tombola, sekkeløp, ringspill og ballkast.

MÅL: Kroppen vår, sansene: Sansene våre er den delen av kroppen som har som oppgave å ta i mot sanseinntrykk fra omverdenen og sende dem til hjernen. Her får vi vite om noe gjør vondt eller at det er godt. Sansene våre gjør at vi kan nyte kunst og musikk. Vi kan kjenne lukten og smaken fra et godt måltid. Men sansene våre er også livsnødvendige. Vi kan se og høre farer, og føle om vi er skadet. Sansorganene omdanner stimuli som lysstråler, lydbølger, lukt og smak og fysisk kontakt til en enhetlig informasjonsform (elektriske nervesignaler). Slike signaler sendes kontant til hjernen for tolking og identifisering. Vårt mål er å gi barna aktiviteter som gjør dem bevisst på de fem mest vanligste sansene våre, og at de får en begynnende forståelse for det fine samspillet som foregår.

Verdensrommet, Å bo i verdensrommet: Det å filosofere sammen med barna om det å bo i verdensrommet er i tråd med det rammeplanen sier. Rammeplanen sier at gjennom arbeid med filosofi må personalet skape rom for opplevelser, undring, ettertanke og gode samtaler. Ved å gjøre dette skaper vi en forståelse av hvordan det kan være å bo i verdensrommet. Ved å lage romrakett av gjenbruksmateriale er det i tråd med at barnehagen er miljøfyrtårn sertifisert. Samtidig lærer barna hvordan et romskip ser ut og får erfaring med å jobbe med ulike formingsmaterialer og arbeide etter en arbeidstegning. Barna får og kjennskap til matematiske begreper som halvparten og en fjerdedel, større og mindre, raskt og sakte. Vi får og en begynnende forståelse av hvordan en rakett tar av til verdensrommet.

Markering av nasjonaldagen står sterkt i vår tradisjon, og vi tar vare på kunnskap og tradisjoner forbundet med feiringen.

Sang: «17 – mai sang for de små»
«Du har to øyner du kan se med...»
«Mai sangen»

Forsøk: Synssansen. **Forsøk:** Lage ballong - rakett

Hinderløype: Grovmotorisk og sansemotorisk

Kunst: Lage romskip av gjenbruksmateriale

MAI

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
18	1 Offentlig høytidsdag.	2	3 Sangsamling på Haukeland skole for førskolebarna kl. 12.00	4	5	6	7
19	8 Frigjøringsdag- 1945	9	10	11 17.mai kafe. kl. 15.00- 16.00. Foreldre m/familie er hjertelig velkommen.	12	13	14
20	15	16	17 Grunnlovstag. 	18 Gul og rød gr. Barnas Kulturhus-” sett fra verdensrommet” kl.11.30	19 Barnas Kulturhus: Boba, Eia og besøket. Teater for grønn gruppe kl 10.00	20	21
21	22	23	24	25 Kristi Himmelfartsdag.	26 Planleggingsdag barnehagen er stengt.	27	28
22	29	30	31				

JUNI

INNHold:
Kroppen vår:
Verdensrommet:

Sansene
Romfartøy og teleskoper

Sanger: «Juni sangen»

Du har to øyner du kan se med...»

Forsøk:1. Lage lyd –detektor. 2. Lage regnbue

12.06 Felles utflukt til Skomakerdiket
19.06 Dagstur til Ulriken for førskolebarna

NB! Sommeravslutning arrangeres av foreldre. (se månedsplan i karusellnytt for tidspunkt)

ARBEIDSMÅTE:

Kroppen vår, sansene: Øynene våre er synsorganene våre. Vi tar frem en modell av øyet og studerer den, og finner navn på ulike deler av øyet. Vi deler ut spill til barna og barna får studere øynene sine og finne ut hvilken farge de har på øyet, har alle make øyefarge? Vi maler vårt øye eget øye på et lerret. Vi forsker og prøver ut hvordan det er å leve uten synssansen. Blir de andre sansene våre mere skjerpet? Vi ser et program fra NRK super om det å være blind. (Stian i blinde- Newton). Ørene er våre hørselsorganer. De kan fange opp lyder så høye som drønnet fra et jettly og så lave som visking. Gjenstandene som lager lyden, får luften omkring til å vibrere. Ørene dine er lagd slik at de registrerer disse vibrasjonene, som kalles lydbølger. Vi tar frem modellen av øret og finner ut hva de ulike delene heter. (sneglehus, bueganger, stigbøyle og trommehinne). **Vi finner ut hvor lyden kommer fra:** vi sitter på en stol med bind for øynene. En lager en lyd ved å slå to blyanter mot hverandre på forskjellige steder rundt og over deg. Si hvor lyden kommer fra. (Du vil trolig synes det er vanskelig å plassere lyden når den kommer rett bakfra, over eller foran deg på linje med sentrum i kroppen din. Dette skyldes at lyden har nådd begge ører samtidig og med samme styrke).

Verdensrommet, romfartøyer og teleskoper: romfartøyer sender meget svake radiosignaler tilbake til jorden, fra verdensrommet. Og det kan være vanskelig å plukke opp den lave hviskingen fra den fjerne farkosten. Romfartøyer reiser millioner eller til og med milliarder av kilometer fra jorden. Svært store tallerkenformede mottagere som kalles antenner som peker mot himmelen for å oppdage de svake signalene. **Vi lager egen lyd-detektor** og undersøker hvordan små signaler øker i kraft ved å bruke brede antenner. Vi trenger: en stor plate av tynn kartong, 41x61 cm, limbånd og en venn som hjelper til å lage lyder. **Siden teleskopet** ble oppfunnet for over 400 år siden, er det blitt bygd stadig større maskiner for å studere universet. Du kan forestille deg et teleskop som en stor bøtte som samler lys. Teleskoper er instrumenter som brukes av astronomer til å få fjerne objekter til å fremtre større og ting langt borte til å virke nærmere. Teleskoper tillater oss å se utrolige ting i verdensrommet som ikke kan ses med det menneskelige øye alene. **Lag en regnbue:** vi trenger en vid glassbolle, vann, hvit papir, et lite håndspeil, selvklebende kitt, solskinn. Fest håndspeilet utpå bollen med skitt, fyll vann i glassbollen, snu bollen for å holde speilet vendt mot sollyset. Hold arket ved siden av bollen på den motsatte siden av speilet. Beveg arket omkring til du kan se hele refleksjonen av sollys fra speilet på arket. Du bør se et bilde på arket som ser ut som en del av en regnbue.

Felles utflukt til Skomakerdiket: Vi tar med oss store og små en godværsdag til Skomakerdiket på Fløyen. Vi tar bussen til byen, og banen opp til Fløyen. Vi tar med grillmat og drikke i sekken, og griller lunsjen på en av de store tønnegrillene som er plassert ved Skomakerdiket. Vi tar med oppgaveark fra stasjonen, og blir med på å løse oppgavene gjennom turløypen.

Dagstur til Ulriken: Dette er den årlige "avslutningsturen" for barna i førskolegruppen. Vi pakker sekken med mat og drikke, og litt ekstra tøy. Vi går opp til Ulriken i samme løype som 7 – fjellsturen (den steinete ruten som ikke er så bratt). På toppen av Ulriken spanderer vi en is ☺, før vi tar banen ned igjen. Vi legger opp til flere lekestopp på veien.

Markering av Italias og den Filippinske nasjonaldagen: 2 og 12. juni har Italia og Filipinene nasjonaldag. Vi markerer dette i barnehagen med at vi forteller barna i barnehagen at det er deres nasjonaldag og at vi henger opp det Italienske og Filippinske flagget på disse dagene. Til fredagslunsj lager vi retter fra disse landene.

MÅL:

Kroppen vår, sansene våre: Barna får kjennskap til øyet og øret og dens funksjoner. Barna får erfaring med det å ikke ha synssansen og hvordan det påvirker de andre sansene vi har. Barna lærer og hvordan hørselen virker.

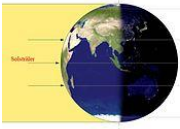
Verdensrommet; romfartøyer og teleskoper: Her får barna og vite hvorfor antenner må være store for å fange opp lyder fra romfartøy som er langt borte fra jorden. Barna får kjennskap hvor lettere det er å høre lydene mot kjeglen sin. Barna får vite at vi bruker store teleskoper for å kunne se ut i verdensrommet for å oppdage nye stjerner og planeter. Barna får lære at en regnbue lages av det hvite lyset som spaltes når det skinner gjennom vanndråper.

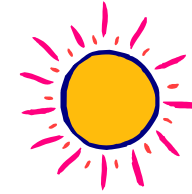
Felles utflukt til Skomakerdiket: Denne utflukten er også en av våre gode tradisjoner i barnehagen. Barna får gjennom året mange muligheter til å lære og leke i vårt nabolag og nære turområder. Skomakerdiket er en fin avveksling, og kilde til å oppleve noe nytt sammen med barnehagen.

Dagstur på Ulriken: Dette er utelukkende en sosial tur og en "milepæl" for våre avgangsbarn.

Markering av Italias og Filippinske nasjonaldagen: Barna får erfaring og kjennskap til andre nasjonaliteter og matretter enn det norske. Det kulturelle mangfoldet som finnes i barnehagen blir gjenspeilt. Å belyse likheter og ulikheter og det som er felles kan gi grunnlag for forståelse og innsikt på det som er nytt for barna.

JUNI

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
22				1	2 Italia sin nasjonaldag. 	3	4 1.pinsedag
23	5 2.pinsedag	6	7 Unionsoppløsning 1905	8 Haukeland skole; Førskoledag og foreldremøte kl. 09.00 – 11.00 (for skolestarterne og deres foreldre) SOMMERFEST KL. 15.00 – 17.00	9 Barnas Kulturhus: "Tjener, en kopp kaffe takk!". Kl. 10.00 for grønn gruppe	10	11
24	12 Filippinske nasjonaldag Felles utflukt til Skomakerdiket	13	14	15	16 Middag; Filippinsk nasjonalrett: Kylling Addo m/ kokosmelk	17	18
25	19 FØRSKOLEGRUPPEN; TUR TIL ULRIKEN DERSOM GODT VÆR	20	21 Sommersolverv 	22	23 St. Hans	24	25
26	26 (skolens sommerferie)	27	28	29	30		

JULI

INNHOLD: **Kroppen vår og verdensrommet;** Gjøre ferdig påbegynt arbeid i tilknytning til temaarbeid vårsemesteret.

Sanger: «juli sangen»

Kopiere bilder

Lage cd med bilder av "Livet i barnehagen" til skolestarterne

Hovedrengjøring

Utføre diverse nødvendige forberedelser til sommerlukket og hovedrengjøring av barnehagen.

NB! SOMMERFERIE OG SOMMERLUKKET FRA 10 juli og med 30 Juli(3 UKER)

ARBEIDSMÅTER:

Kroppen vår og tema fra verdensrommet; Vi summerer opp arbeidet vi har gjort så langt, og gjør ferdig dokumentasjonen. Barna gjør ferdig bilder, bygg og modeller som de har arbeidet med gjennom våren.

Vi bruker ellers gode og varme dager til sommeraktiviteter som bading og ulike vannaktiviteter.

Vi samler sammen barnas tegninger og setter dem sammen til et hefte.

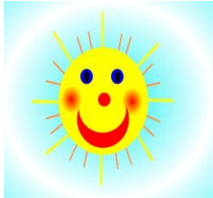
Barn som begynner på skolen får hver sin cd med bilder fra " Livet i barnehagen"

Ellers blir dagene frem mot sommerferien brukt til å gjøre nødvendig rydding i barnehagen.

VI ØNSKER ALLE EN FIN SOMMER OG EN GOD OG OPPLEVELSESRIK FERIE!!!

JULI

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
26						1	2
27	3	4	5	6	7	8	9
28	10 Sommerferie bhg. Stengt. 10-30 juli 3 uker sommerferie	11 	12	13	14	15	16
29	17 Sommerferie bhg. Stengt.	18	19	20 	21	22	23
30	24 Sommerferie bhg. Stengt.	25	26	27	28	29 Olsokdagen	30

AUGUST

INNHold:

Tilvenningsprogram for nye barn i barnehagen

Lage skryteplakat til nye barn

Samlingsstunder:

Lotto og brettspill

Tema: kroppen vår;

Verdensrommet;

Nye barn får primærkontakt Barn blir kjent med barn og voksne, og barnehagens rutiner

Foreldre tar med bilder av barnet og familie

Værtavle og kalender, Synge navnesanger, lese bøker, Kims lek

Spille et utvalg lotto og brettspill

Hjertet og blodet

Månen og romfart.

Sanger: "August sangen"

" Hei, hei, hei jeg heter.."

Drama: "Månelanding"

ARBEIDSMÅTER:

Tilvenning: Eget tilvenningsprogram med primærkontakt for nye barn. Barna i barnehagen engasjeres som en del av tilvenningsprogrammet. Ved tilvenning av nye barn, få "frivillige" andre barn i oppgave å være med på omvisning i barnehagen, vise frem leker og materiell, ta med i lek osv.

"Myk" start etter ferien hvor fritt valg av lek og aktiviteter preger de første ukene. Gå turer i barnehagens nærmiljø og til "våre" faste turområder.

Skryteplakat; Nye barn får med seg bilder til barnehagen. Vi lager "**skryteplakat**" med bilder av barnet event. m/familie.

Vi bruker samlingsstunder til å presentere nye og "gamle" barn. Barna tar med bilder for å "vise og fortelle" om familien sin og venner.

Samlingsstunder; Vi synger navnesanger for å lære nye navn og leser fortellinger om det å være ny i barnehage. Lese bøker, bildebøker, pekebøker, rim, regler med mer

Spille spill; Vi velger blant brettspill for de ulike aldersgruppene i samsvar med barnas interesse, modning eller behov for å bygge vennerelasjoner.

Kroppen vår; Hjertet og blodet. Hjertet er en muskel som aldri blir trett, det pumper ut blod til hele kroppen vår. En voksen person har gjennomsnittlig fem liter blod. I tillegg til å frakte stoffer rundt om i kroppen bidrar blodet til å bekjempe bakterier, hele sår og regulere kroppstemperaturen. Det er celler i blodet som oppdager bakterier og virus som gjør oss syke. Men det er og blodet som arbeider med å ødelegge bakteriene og virusene, slik at vi blir friske igjen. Dessuten er det celler i kroppen som reparerer skjelettet vårt dersom vi knekker en fot eller en arm. Vi lar barnas egne erfaringer være utgangspunkt for samtale. I tillegg snakker vi om de mest vanlige sykdommene som feber, vondt i halsen, influensa og noen barnesykdommer.

Verdensrommet; Månen og romfart. Vi snakker om månen og finner ut om månen sine månefaser. Vi studerer bilder av månen i bøker og på internett sammen med barna. Vi maler bilder av månen. Vi ser på hva månen gjør, og dens betydning for oss på jorda(høyvann/tidevann). Hvorfor vi kan se sol og måne samtidig? Vi vet at noen har vært på månen, vi finner ut hvordan de kom seg dit og hva de gjorde der. De som reiser ut i verdensrommet er en astronaut, hva må til for å bli en? Må vi ha et sunt kosthold og være fysisk sterke? Må vi være flinke på skolen? Vi dramatiserer vår egen månelanding i karusellen barnehage. Kanskje vi finner noen månesteiner og lærer oss moonwalk? Kan hende vi treffer mannen i månen og.

Høstfest for skolebarna; Vi inviterer også "skolebarna" til egen høstfest og gjensyn i barnehagen. Vi samles i stuen og barna får fortelle om hvordan de har det på skolen.

MÅL:

Tilvenning. Få en god start på barnehageåret. Nye familier / barn skal bli kjent med barnehagen. Skape felles opplevelse og gruppetilhørighet. Bevege oss fra den kjente og nære til det ukjente og utfordrende? Barna i barnehagen er en ressurs for hverandre. Barna liker å hjelpe til og få oppgaver som er betydningsfulle. For de nye barna er de andre barna viktige og betydningsfulle helt fra første dag. Barn som har en trygg tilknytning til de voksne i barnehagen viser senere en bedre kognitiv og sosial utvikling enn andre barn i skolen (Clarke-Steward & Allhusen 2005)

Skryteplakat; Barnets oppstart i barnehagen er påvirket av et samspill mellom kjennetegn ved barnet, foreldrene og personalet, samt de rammene for oppstart som barnehagens rutiner representerer. Sammen med vår «primærkontakt – modell», som er forankret i tilknytningsteori, vil bilder av barnet og familien hjelpe barnet gjennom perioder med separasjonsangst.

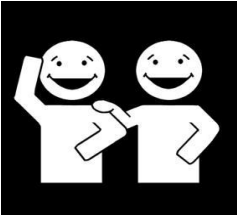
Felles samlingsstund: Inkludere nye barn i barnegruppen, lære sanger, og rutiner, bli kjent med barna og de voksne, og bli innlemmet i temaarbeidet vårt.

Spille spill: Spill står i en særstilling i barnehagematematikken. Med billedlotto får barna erfaringer med parkobling med utgangspunkt i formgjenkjenning, og telling og antallskonservering ved spillbrett / terningspill. Dessuten er det å spille spill både sosialt og gøy og kan bidra til å etablere flere og / eller nye vennerelasjoner.

Kroppen vår; Hjerne og blodet. Barna får lære at hjerne pumper ut blodet i kroppen vår og at blodet hjelper kroppen med å holde seg frisk. Her får barna knytte sine egne erfaringer med det å være syk og bli frisk igjen.

Verdensrommet, Månen og romfart.: Barna får kunnskap om månen vår, og dens betydning for oss mennesker på jorda. Barna får vite hvordan det er å være en astronaut. Og hvilke arbeidsoppgaver en astronaut har. Barna får og kunnskap om hva det kreves for å bli en astronaut. Gjennom arbeid med drama får barna utvikle evne til å ta på seg roller og bevisstgjøre dem om det fiktive rom.

AUGUST

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
31	31 Første dag åpen etter ferien	1 TILVENNINGS PROGRAM FOR NYE BARN	2	3	4	5 	6
32	7 TILVENNINGS PROGRAM FOR NYE BARN	8	9	10	11	12	13
33	14 TILVENNINGS PROGRAM FOR NYE BARN	15	16 Første skoledag.	17	18 	19	20
34	21	22	23	24	25	26	27
35	28	29	30	31		F.R.I.E.N.D.S	

SEPTEMBER

INNHold: Sykkel VM 16-23 sep.
Tema: Kroppen vår:
Matauk
Verdensrommet,

Arrangere vårt eget "sykkel VM" i barnehagen
Hjerte og blodet
Lage plommesyltetøy av egne plommer
Månen og romfart

Sanger; "September sangen» og «Åkken bom»,
" Vil du bli med opp på loftet.."

Matematikk: Hvor mange liter plommer får vi fra treet?
Forsøk: "Hjertet pumper"

Nb! Planleggingsdager mandag 11 og fredag 22 sep. Barnehagen er stengt.

Høstfest for skolebarna tirsdag 05.09 KL. 14.00 – 15.00. Vi inviterer de som sluttet i sommer for skolegang til "bollefest" og hyggelig gjensyn

ARBEIDSMÅTE:

Sykkel VM: Sykkel VM arrangeres i Bergen i år, og i den forbindelse vil vi lage vårt eget "sykkel VM i Karusellen barnehage ☺. Barna har med seg hjelm og sykkel (de som har), ellers bruker vi de syklene vi har i barnehagen. Vi lager deltaker nr. Vi deler barna inn i ulike deltagergrupper (eks; tempo- kort eller tempo – lang, med mer), registrerer rundetider og kåre vinnere i de ulike klassene. Vi har høytidlig premieutdeling på slutten av "sykkel – VM – et vårt☺ (vi er raus med premieringen og alle får deltakerpremie) Vi lager bannere og eget heiarop til sykelistene som skal sykle forbi Haukeland.

Kroppen vår: hjerte og blodet; hver dag går blodet rundt i kroppen. Det leverer mat og oksygen til cellene og fjerner avfallsstoffer. Det har med seg hormoner der det trengs, og hjelper deg å bekjempe sykdommer. Blodet pumpes rundt av hjertet gjennom et nettverk av blodårer. Vi skal kjenne på hvordan hjertet vårt arbeider. Eks; vi legger en finger på håndleddet. De små dunkene vi føler, er den regelmessige pumpingen av blod. Når vi løper eller sykler en stund kan vi merke at hjerte begynner å dunke. **Forsøk; Hjertet pumper** rundt en desiliter blod ut i kroppsarteriene ved hvert eneste slag, og det skjer 60-80 ganger i minuttet. Vi tar 2 bøtter vann og et desilitermål, og fyller den ene bøtten med vann. Vi øser en desiliter vann fra den ene bøtten til den andre(70 ganger i min.) hvordan føles armen når det har gått ett minutt? Hjertemuskelen jobber så hardt hele livet ditt – uten hvile.

Verdensrommet, Månen og romfart: Månens overflate har mange kratre som har oppstått når kometer, asteroider og metroider har truffet den. Enkelte av dem er så store at de kan romme en hel by, men det finnes også mengder av bitte små kratre. Vi titter på månen med barna og ser om vi kan se kratrene med det blotte øye, eller om vi kan se dem enda bedre med en kikkert. På himmelen kan vi enkelte ganger se noen av de tusentalls satellittene som menneskene har sendt opp i bane rundt jorda. De laveste satellittene er de såkalte spionsatellittene. De går nær jorda for å få så detaljrike foto som mulig. Andre satellitter er værsatellitter og telesatellitter. Det finnes også satellitter som samler inn forskningsdata av forskjellige slag. Noen satellitter og rakettdeler kan vi se med det blotte øye når de passerer over himmelen. Lettes å se er de i tiden like før soloppgang. Da er satellittene belyst av sola, men sola når ikke ned til jorda. Vi ser på ulike satellittbilder av jorden med barna og ser om vi kan finne Norge?(Bergen). Vi finner noen værbilder og diskuterer med barna om hva vi ser og hva vi kan bruke den informasjonen vi får fra satellittbildene. Vi diskuterer og finner ut hvordan satellittene kommer seg til verdensrommet.

Matauk: Vi høster barnehagens plommetre, og lager "Karusellsylte»: plommesyltetøy av like deler plommer, epler, pære og sukker. Vi høster av minivekselbruket vårt, og tilbereder til lunsj.

Matematikk: Barna er med og sanker plommer. Vi måler først i liter, før vi veier i kg. Kan vi finne ut hvor mange plommer et lite barn veier? (hva med deg selv?)

MÅL:

Sykkel VM: Barna får ta del i den store sykkelbegivenheten og delta på festen med ulike aktiviteter.

Kroppen vår: barna får lære om hjertet og blodets funksjoner i kroppen sin. Gjennom arbeidet med tema ønsker vi på denne måten å gi barna bedre forståelse for egen kropp og helse.

Verdensrommet, Månen og romfart: barna blir bevisst på månen og dens utseende. Barna får vite om ulike satellitter og hva vi bruker satellittene til.

Høstfest for skolebarna: Barna i barnehagen "mister" venner når barn begynner på skolen. Selv om avslutningen markeres i barnehagen kan det være vanskelig å forstå at de ikke skal komme tilbake i barnehagen etter sommerferien. Gjensynsgleden er gjensidig når vi møtes til høstfest i barnehagen. "Skolebarna " får fortelle hvordan de har det, møte gamle venner, treffe de nye barna som har "fått plassen" deres og alle får anledning til å ta farvel (eller på gjensyn)

Matauk: Lære barna å ta i bruk naturressursene våre. Overføre kunnskap og tradisjoner for å konservere og tilberede mat. Frukt og grønnsaker er viktige råvarer i et sunt kosthold. Barna lærer om ernæring, hva som er hverdagsmat og hva som er kosemat. Gi barna kunnskap og erfaringer med våre egne og våre forferdes mattradisjoner.

Matematikk: Lære barna praktisk matte/matematikk – og "kjøkkenaktiviteter" er full av dem ☺

SEPTEMBER

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
35					1	2	3
36	4	5 Høstfest for skolebarna kl. 14.00 – 15.00	6 NB! Foreldremøte kl. 19.00 i barnehagen	7 Lage ”billetter” til vårt eget sykkel VM, og andre forberedende aktiviteter ☺	8	9	10
37	11 Planleggingsdag bhg.stengt.	12	13	14	15	16 SYKKEL VM I BERGEN 16 – 23.	17
38	18 SYKKEL VM I BERGEN Arrangere vårt eget sykkel VM 1. Trehjulsykke 2. Tohjul sykkel	19 Bake skillingsboller til feiring av VM og barnehagens bursdag.	20	21 Karusellen 27 år ☺	22 Planleggingsdag bhg.stengt. Høstjevndøgn	23	24
39	25	26	27	28	29 Sommertid slutt 	30	

OKTOBER

INNHold:

Tema:

Koppen vår og verdensrommet:

oppsummere og gjøre ferdig arbeid i forbindelse med tema.

Sang: "Oktober sangenen"

Markere FN dagen; FNs barnerettighetserklæring, Andre Bjerke.

Dikt: Lage dikt om kroppen vår og verdensrommet

Temaavslutning: Oppsummere og dokumentere.

NB!

Høstutstilling og kafe i barnehagen torsdag 26.10 KL. 15.00 – 16.00 for foreldre m/familie.

Skolens høstferie i uke 41

ARBEIDSMÅTE:

Markere FN dagen: Vi leser FNs barneerklæring av Andre Bjerke for barna i samlingsstunden. Vi snakker om barns rettigheter og hva de betyr, at alle barn i verden har rett på disse rettighetene. Vi tar frem «grønne» og «røde» tanker og snakker om gode og dårlige hemmeligheter, hva det er. Vi snakker om det å sette grenser for seg selv og respekterer andre sine grenser. Et ja er et ja og et nei er et nei. Min kropp er bare min og din kropp er bare din.

Lage dikt: Barna inviteres til å være med å skrive dikt (med eller uten rim) som handler om tema gjennom året. Diktet blir lest opp på høstutstillingen vår.

Høstutstilling: Vi runder av tema med å oppsummere det vi har arbeidet med gjennom året, og gjør ferdig uferdige arbeider i tilknytning til tema. Vi varsler slutten på tema med en Høstutstilling i barnehagen. Den vil vise innsamlet materiale og arbeider som er gjort gjennom året. Dere inviteres til underholdning fra barna, omvisning og servering av høstsuppe, kake og kaffe ☺

Mål:

Markere FN dagen: Barnehagen skal i henhold til Rammeplanen og norske lover følge konvensjonen om barns rettigheter. Vi er pliktig til å informere barn om deres rettigheter, samtidig er vi også pliktige til å hjelpe barn som opplever sin barndom vanskelig og konfliktykt. Ved å fortelle barna om deres rettigheter og snakke om gode og dårlige hemmeligheter, gjennom Psykologisk førstehjelp – program; røde og grønne tanker. Vårt mål er å hjelpe barna med å sette tydelige grenser for seg selv og andre. Samtidig vet de at de kan komme til oss voksne i barnehagen å få hjelp, for å bli sett og hørt.

Dikt: Fag- og kulturformidlingen i barnehagen spiller en viktig rolle for språkutviklingen. Rike erfaringer med fortelling, høytlesning, sang, dikt, rim og regler kommer språkutviklingen til gode. Når vi lager felles dikt og fortellinger får barna varierte og positive erfaringer med å bruke språket og de får gjenkalle og bearbeide erfaringer og opplevelser.

Høstutstilling: Samlet gjennom året har vi gjort et lite utvalg tema innenfor de viktigste områdene i arbeidet med å bygge opp barnas forståelse og kunnskap om Miljø: Kildesortering, gjenvinning, gjenbruk og resirkulering. Gjennom tema har vi arbeidet med de ulike fagområdene beskrevet i rammeplanen for barnehager. Vi gjentar tema for å oppsummere de viktigste "hendelsene" vi har opplevd med tema.

Høstutstillingen holdes for å vise frem noe av det vi har arbeidet med gjennom året. Samtidig markerer høstutstillingen overgangen til barnehagens faste aktiviteter og tradisjoner, som de to siste månedene i året preges av.

OKTOBER

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
39							1
40	2	3	4	5	6	7	8
41	9 Skolens høstferie.	10	11	12	13	14	15
42	16	17	18	19	20	21	22
43	23	24 Markere FN dagen (24) «FNs Barnerettighets – Erklæring» av Andre Bjerke	25	26 Høstutstilling og kafe. kl.15.00-16.00 Foreldre m/familie er hjertelig velkommen.	27	28	29
44	30	31 Halloween					

NOVEMBER

INNHold:

Tema: ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Juleforberedelser

Få kjennskap til kristne høytider og tradisjoner.

Bake pepperkakehus

Førskolegruppen lager pepperkakehus (lekeskuret)

Lage julepynt og julegaver

Lære Lucia sangen

Planleggingsdag fredag 10.11. Barnehagen holder stengt.

Sanger: "November sangen"

"Lucia sangen"

ARBEIDSMÅTER:

Høytider og tradisjoner: November og desember er den perioden hvor vi har flest tradisjoner knyttet til aktivitetene i barnehagen.

Bake pepperkakehus: Vi begynner med å bake pepperkakehus til pepperkake byen (i gamle Sentralbadet?) i begynnelsen av måneden. Vi merker huset tydelig, slik at vi lettere får øye på det når vi besøker pepperkake byen neste måned.

Førskolegruppens pepperkakehus: Barna måler opp leke skuret eller dukkehuset i barnehagen. De velger sammen hvilke måleredskap de vil bruke. Eks, føtter, steg, meterstokk, planker eller annet. Deretter lager vi en arbeidstegning som forminskes i målestokk. Barna klipper ut delene til huset i papp i samsvar med arbeidstegningen. Barna setter pepperkakedeig, og baker pepperkakehus. Den voksne setter sammen huset for barna (sikkerhet: smeltet sukker/ karamell til å lime med). Barna pynter huset med melisglasur, non – stop, bassets, og lignende.

Julegaver og pynt: Vi begynner også tidlig med å lage julegaver og julepynt. Barna tilbys et utvalg av mulige julegaver i juleverkstedet vårt. Aktivitetene tilpasses barnas interesser, alder og utviklingsnivå. Noen aktiviteter er "obligatoriske", mens andre er tilbud til de mest ivrige. Vi spiller julemusikk for å få den rette stemningen ☺

MÅL:

Vi begynner juleforberedelsene tidlig fordi vi ønsker at "julestria" skal gå i et rolig og behagelig tempo for barna. Dessuten er det knyttet en del forventninger blant barna til barnehagens tradisjoner. Julen og påsken er våre viktigste høytider. Vi lar den kristne kulturarven komme til uttrykk ved tradisjonelle aktiviteter foran høytidsmarkeringen.

Pepperkakehus: Barna får verdifull mattematikk i praksis. Barna får kunnskap om ulike måleredskap og måleenhet, geometriske former og rom. Barna får arbeide med tre – dimensjonalt materiale.

NOVEMBER							
UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
44			1	2 Bake pepperkakehus til pepperkakebyen.	3	4	5 Allehelgensdag
45	6	7	8	9	10 Planleggingsdag Bhg. Stengt.	11	12 Farsdag
46	13	14	15	16	17	18	19
47	20	21	22	23	24	25	26
48	27	28	29	30			

DESEMBER

INNHold:

Tema: **ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI**
JULEFORBEREDELSE Få kjennskap til tradisjoner knyttet til høytider i religioner og livssyn som er representert i barnehagen

Adventssamling

Lage julegaver og julepynt

Bake julekaker

Feire Lucia

Barnehagekonsert i Grieghallen ?

Nissefest og julekafe

Adventssamling i Årstad kyrkje

Sanger: "Desember sang"

"På låven sitter nissen..

"Julenissens bjeller, mfl

NB ! **FEIRE LUCIA ONSDAG 13. DESEMBER PÅ HARALDSPASS SYKEHUS**
NISSEFEST OG JULEKAFFE **TORS DAG 15.12 KL. 15.00 – 16.00 FOR BARN, FORELDRE OG FAMILIE.**

ARBEIDSMÅTER:

Mandag 28. november starter vi adventssamlingen i barnehagen. Samlingen begynner kl. 09.30 og varer ca. 45 min. hver dag i hele adventsperioden.

Da sitter vi i ring foran peisen i stuen og tenner adventslys og synger adventssang. Vi leser fra "Simens Adventsbok", synger julesanger, leser julefortellinger og trekker kalender. Vi arbeider med julegaver og julepynt i grupper.

Lucia feires på Diakonissehjemmets sykehus på Haraldsplass. Alle barna kler seg i hvite fotside skjorter. Guttene får kremmerhushatt og jentene pyntes med glitter. Den /de eldste jenten(e) blir Lucia dronning og bærer lysekroner. Vi deler ut hjemme bakte "lussekatter", også kalt Lucia boller.

Vi har tradisjon for å gå på barnehagekonsert i Grieghallen. Program får dere når det er klart. Det bestilles billetter til alle barn i gul og rød gruppe + noen ekstra billetter til foreldre som har lyst til å være med.

På **nissefesten** møter barna i barnehagen med "nisse" klær. Da skal vi danse nissedans, gjøre nissestreker, spise nissegrøt og kanskje.....kommer nissen ?

På **julekafeen** i barnehagen inviteres foreldre m/fam. til underholdning fra barna, salg av julekaker og gang rundt juletre.

MÅL:

Markere religiøse, livssynsmessige og kulturelle tradisjoner som er representert i barnehagen.

Være bevisst den betydning personalet har som forbilder og opptre slik at barna får støtte i sin egen identitet og respekt for andre.

Ta vare på en del av våre tradisjoner. Kose oss sammen og legge vekt på felles opplevelse. Skape stemninger og innfri forventninger.

VI ØNSKER DERE ALLE EN GLEDELIG JUL OG ET GODT NYTT ÅR !!!

Hilsen Aasta , Anita, Gerd, Iris, og Marit

DESEMBER

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
48					1	2	3 1.søndag i advent
49	4 ADVENTS SAMLING KL 09.30 HVER DAG. TENNE 2. LYS	5	6	7	8	9	10 2. SØNDAG I ADVENT
50	11 ADVENTS SAMLING KL 09.30 HVER DAG TENNE 3 LYS	12 Lucia av Firacusa f. 283 e.kr.	13 FEIRE LUCIA (13 des). FEIRES PÅ HARALDSPASS SYKEHUS.	14 NISSEFEST OG JULEKAFFE KL. 15.00 – 16.00 Foreldre m/familie er hjertelig velkommen.	15	16	17 3. SØNDAG I ADVENT
51	18 ADVENTSSAMLING KL. 09.30. TENNE 4 LYS	19	20 	21 (skolens juleferie)	22	23	24 Julaften
	25 1.juledag	26 2.juedag.	27	28	29	30	31 NYTTÅRS- AFTEN GODT NYTT ÅR!!!

DAGSRYTME FOR GUL OG RØD GRUPPE

TID	HVA	MÅL
07.30 – 09.30	Barnehagen åpner Tidligvakt komme Fri lek i spisestuen	Barn og foreldre blir møtt og skal føle seg velkommen De voksne utveksler beskjeder En rolig start på dagen før frokost. Spill, tegning, lego, perle med mer
07.45 08.15	Mellomvakt, tidlig kommer Mellomvakt, seint assistent kommer	
08.30	Seinvakt assistent kommer	
08.45	Frokost for de som ønsker det Tannpuss	Varme rundstykker, brød / knekkebrød med variert pålegg. Lesestund i stuen for dem som ikke spiser. Etter frokost for dem som har spist
NB! BARNA MÅ VÆRE KOMMET I BARNEHAGEN TIL 09.30. KJERNETID FRA 09.30 – 14.30 (Ved behov gjøres avtaler m/ personalet)		
09.30 – 10.30	Seinvakt førskolelærer begynner Tilrettelagte aktiviteter / fri lek Rydding	Formelle og uformelle læringssituasjoner Oppøve ulike ferdigheter Sosialt samvær Lære barna å ta ansvar for tingene og holde orden Slik at vi kan finne igjen det vi trenger
10.30 – 11.45	Fri lek ute Fruktmåltid	Få frisk luft og anledning til fysisk utfoldelse ute. Frukten deles opp og spises ute.
11.45 – 12.15	Samlingsstund	Felles og delt etter alder og modning.
12.15 – 13.00	Lunsj Personalet avvikler pause	Brød, korn og gryn, varm mat (se ukerytme) Skape gode matvaner. Øving i å smøre maten selv. Ta hensyn til hverandre.
13.00 – 13.30	Hvilestund	Barna hviler på madrass / sofa: de yngste i dukkestuen og de eldste i stuen. Bli lest for eller høre cd. Få nødvendig hvile.
13.30 – 16.00	Fri lek ute	
14.30	Tidligvakt førskolelærer går	
15.30	Ryddetid, ettermiddagsmat Tidligvakt assistent går	Alle rydder det de har holdt på med også de som går tidligere.. Knekkebrød og grønnsak. Spise i garderoben eller ute.
15.45 16.15	mellomvakt tidlig assistent går Mellomvakt sein, assistent går	
16.30	Barnehagen stengt.	Hent barnet slik at personalet kan gå kl. 16.30.(NB! Bhg åpningstid er lik arbeidstiden.) Gi alltid beskjed til personalet når barnet er hentet.

DAGSRYTME FOR GRØNN GRUPPE

TID	HVA	MÅL
07.30 – 09.30	Barnehagen åpner Tidligvakt komme Fri lek i spisestuen	Barn og foreldre blir møtt og skal føle seg velkommen De voksne utveksler beskjeder En rolig start på dagen før frokost. Spill, tegning, lego, perle med mer
07.45 08.15	Mellomvakt, tidlig kommer Mellomvakt, seint assistent kommer	
08.30	Seinvakt assistent kommer	
08.45	Frokost for de som ønsker det Tannpuss	Varme rundstykker, brød / knekkebrød med variert pålegg. Lesestund i stuen for dem som ikke spiser. Etter frokost for dem som har spist
NB! BARNA MÅ VÆRE KOMMET I BARNEHAGEN TIL 09.30. KJERNETID FRA 09.30 – 14.30 (Ved behov gjøres avtaler m/ personalet)		
09.30	Seinvakt førskolelærer begynner Tilrettelagte aktiviteter / fri lek Samlingsstund Rydding	Formelle og uformelle læringssituasjoner Oppøve ulike ferdigheter Sosialt samvær Få ta del i arbeidsfellesskapet
10.00 – 11.00 11.15 – 11.45	Fri lek ute Lunsj	Få frisk luft og anledning til fysisk utfoldelse ute. Brød, korn og gryn, varm mat (se ukerytme) Skape gode matvaner. Øving i å spise / smøre maten selv. Språkfremmende samtaler, tilby ord og begreper
12.00 – 14.00	Barna sover i vogner ute Personalet avvikler pause	De som trenger å sove får hvile. De andre hviler med rolige Bordaktiviteter eller sammen med gul og rød gruppe.
14.15	Fruktmåltid	Frukten deles opp og spises inne før vi går ut.
15.00 – 16.30	Fri lek ute	
14.30	Tidligvakt førskolelærer går	
15.30	Ryddetid, ettermiddagsmat Tidligvakt assistent går	Alle rydder det de har holdt på med også de som går tidligere.. Knekkebrød og grønnsak. Spise i garderoben eller ute.
15.45 16.15	mellomvakt tidlig assistent går Mellomvakt sein, assistent går	
16.30	Barnehagen stengt.	Hent barnet slik at personalet kan gå kl. 16.30.(NB! Bhg åpningstid er lik arbeidstiden.) Gi alltid beskjed til personalet når barnet er hentet.
Bleieskift og stell gjøres formiddag før vi går ut, etter lunsj og før vi går ut på ettermiddag. Bleieskift og stell utføres for øvrig etter behov.		

UKERYTMEN

MANDAG

- Hva:** * Turdag
•Arbeidsprogram:
• vanne blomster, vaske tannglass,
• Smørelunsj – brødmatt eller
suppe, fiskekaker, pølse, pinnebrød og lignende
når vi tilbereder maten ute.
- Hvordan:** Dele barnegruppen eller reise på felles turer
- Samling:
Hva skal skje denne uken? Kalender med dag dato og vær
Sanger, fortellinger, temaarbeid.
- Hvorfor:** Felles opplevelse. Bli kjent med naturen og nærmiljøet,
Div, uteaktiviteter / friluftsliv for å bli glad i naturen og få bruke
Alle sansene våre. Fysisk fostring
Sosial trening. Øve inn begreper; språklige og matematiske.
Øvelse i å snakke til andre i grupper og lytte til andre. Ta beskjeder.

- _____ Samlingsstund felles eller delt

TIRSDAG

- Mat: smørelunsj / brødmatt
- Hva** "Vis og fortell samling
- Førskolegruppe
- Frilek
- Arbeidsprogram: Vaske håndklær, vaske leker, tømme papirboss
- Mat: Bake brød, rundstykker, boller, kaker.
Smørelunsj når vi baker til arrangementer.
- Daglig leder har kontor fra kl. 10.30 – 14.30
- Hvordan:** Barna tar med en leke / ting som de vil vise frem og fortelle
Om i samlingen (en ting hver)
Ordenshjelpen deltar i arbeidet sammen med en voksen
- Arbeidsprogram: Vaske håndklær, vanne blomster,
Hvorfor: Øve språk og fortellerkunst. Stå frem i gruppe.
Lytte til det andre har å fortelle.
Være en del av et arbeidsfelleskap.

ONSDAG

- Hva:** * Daglig leder har kontor dag
* Stasjonsarbeid / lekegrupper for barna
* felles samlingsstund for barna
* Arbeidsprogram: Vaske tørkeskap, vanne blomster
* Mat: korn og gryn
- Hvordan:** Stasjonsarbeid: Barna deles i grupper der de arbeider
eller leker sammen. De voksne velger.
gruppesammensetning.
- Hvorfor:** Spesielle aktiviteter tilpasset alder og modning
Lære barna spill, konstruksjoner, gi ideer til lek
Gruppetilhørighet og arbeidsfelleskap mellom barna.

TORS DAG:

- Hva:** * Temagrupper
- * Arbeidsprogram, vaske kjøleskap, rydde, koste skuret
- Hvordan:** Vi arbeider med tema i grupper etter alder og modning
(se i denne emneplanen og i Karusellnytt hver måned)
Formingsaktiviteter med bakgrunn i tema.
- Hvorfor:** (Ut)forskning og eksperimentering av tema
Barna får bearbeide inntrykk via uttrykk

FREDAG:

- Hva:** * Musikk samling: sang, musikk, dans, rim og regler,
Instrumenter.
- * Mat: middag/varmt måltid; fisk, pasta, suppe mm
- Hvordan:** Felles samling hvor det legges vekt på musikkfaget
Øve inn ulike sanger, sang leker, dans, regler
Bruke instrumenter
- Hvorfor:** Språktrening, begreptrening, artikkelasjon, rytme,
Bruke kroppen til musikk, bli kjent med ulike
instrumenter.

